

కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా

॥అథ పశ్చామ కాణ్డే సప్తమః ప్రశ్నః॥

హరిః ఓమ్॥ యో వా అయథాదేవతమగ్నిం చినుత ఆ దేవతాభ్యో వృశ్శ్యతే
పాపీయాన్భవతి యో యథాదేవతం న దేవతాభ్య ఆ వృశ్శ్యతే వసీయాన్భవత్యాగ్నేయ్యా
గాయత్రియా ప్రథమాం చితిమభి మృశేత్త్రిష్టుభా ద్వితీయాం జగత్యా
తృతీయామనుష్టుభా చతుర్థీం పజ్క్య పశ్చామీం యథాదేవతమేవాగ్నిం చినుతే న
దేవతాభ్య ఆ వృశ్శ్యతే వసీయాన్భవతీడాయై వా ఏషా విభక్తిః పశవ ఇడా పశుభిరేనం [౧]
చినుతే యో వై ప్రజాపతయే ప్రతిప్రోచ్యాగ్నిం చినోతి నాఽఽర్తిమార్ఘత్యశ్వావభితస్తిష్ఠేతాం
కృష్ణ ఉత్తరతః శ్వేతో దక్షిణస్తావాలభ్యేష్టకా ఉప దధ్యాదేతద్వై ప్రజాపతే రూపం
ప్రాజాపత్యోఽశ్వః సాక్షాదేవ ప్రజాపతయే ప్రతిప్రోచ్యాఽగ్నిం చినోతి నాఽఽర్తిమార్ఘత్యేతద్వా
అహ్నో రూపం యచ్ఛ్వేతోఽశ్వో రాత్రియై కృష్ణ ఏతదహ్నో [౨] రూపం యదిష్టకా రాత్రియై
పురీషమిష్టకా ఉపధాస్యజ్ఞేత్తమశ్వమభి
మృశేత్పురీషముపధాస్యన్కృష్ణమహోరాత్రాభ్యామేవైనం చినుతే హిరణ్యపాత్రం మధోః
పూర్ణం దదాతి మధవ్యోఽసానీతి సార్యా చిత్రవత్యాపేక్షతే చిత్రమేవ భవతి
మధ్యన్దినేఽశ్వమవ ఘ్రాపయత్యసౌ వా ఆదిత్య ఇన్ద్ర ఏష ప్రజాపతిః ప్రాజాపత్యోఽశ్వస్తమేవ
సాక్షాదృధ్నోతి॥[౩]

ఏనమేతదహ్నోఽష్టాచత్వారిగ్ంశచ్ఛ॥5.7.1॥

త్వామగ్నే వృషభం చేకితానం పునర్యువానం జనయన్నుపాగామ్॥ అస్థూరి ణో
గార్హపత్యాని సన్తు తిగ్మీన నో బ్రహ్మణా సగ్ం శిశాధి॥ పశవో వా ఏతే

యదిష్టకాశ్చిత్వాశ్చిత్వామృషభముప దధాతి మిథునమేవాఽస్య తద్యజ్ఞే కరోతి
ప్రజననాయ తస్మాద్భూధేయూథ ఋషభః॥ సంవత్సరస్య ప్రతిమాం యాం త్వా
రాత్మ్యపాసతే॥ ప్రజాగ్ం సువీరాం కృత్వా విశ్వమాయుర్వ్యశ్నవత్॥ ప్రాజాపత్యా- [౪]
మేతాముప దధాతీయం వావైవైకాష్టకా యదేవైకాష్టకాయామన్నం క్రియతే తదేవైతయావ
రున్ధ ఏషా వై ప్రజాపతేః కామదుఘా తయైవ యజమానోఽముష్మిల్లోక్కిం దుహే యేన
దేవా జ్యోతిషోర్ధ్వా ఉదాయన్ యేనాఽదిత్యా వసవో యేన రుద్రాః॥ యేనాఽఙ్గిరసో
మహిమానమానశుస్తేనైతు యజమానః స్వస్తి॥ సువర్గాయ వా ఏష లోకాయ [౫] చీయతే
యదగ్నిర్యేన దేవా జ్యోతిషోర్ధ్వా ఉదాయన్నిత్యఖ్యగ్ం సమిన్ధ ఇష్టకా ఏవైతా ఉప ధత్తే
వానస్పత్యాః సువర్గస్య లోకస్య సమప్త్యై శతాయుధాయ శతవీర్యాయ
శతోతయేఽభిమాతిషాహే॥ శతం యో నః శరదో అజీతానిన్ద్రో నేషదతి దురితాని విశ్వా॥
యే చత్వారః పథయో దేవయానా అన్తరా ద్యావాపృథివీ వియన్తి॥ తేషాం యో
అజ్యానిమజీతిమావహాత్తస్మై నో దేవాః [౬] పరి దత్తేహ సర్వే॥ గ్రిష్మో హేమన్త ఉత నో
వసన్తః శరద్వర్షాః సువితం నో అస్తు॥ తేషామృతూనాగ్ం శతశారదానాం నివాత
ఏషామభయే స్యామ॥ ఇదువత్సరాయ పరివత్సరాయ సంవత్సరాయ కృణుతా
బృహన్నమః॥ తేషాం వయగ్ం సుమతౌ యజ్ఞీయానాం జ్యోగజీతా అహతాః స్యామ॥
భద్రాన్తుః శ్రేయః సమనైష్ట దేవాస్త్యయాఽవసేన సమశీమహి త్వా స నో మయాభూః పితో
[౭] ఆ విశస్య శం తోకాయ తనువే స్యోనః॥ అజ్యానీరేతా ఉప దధాత్యేతా వై దేవతా
అపరాజితాస్తా ఏవ ప్ర విశతి నైవ జీయతే బ్రహ్మవాదినో వదన్తి యదర్థమాసా మాసా
ఋతవః సంవత్సర ఓషధీః పచన్త్యథ కస్మాదన్యాభ్యో దేవతాభ్య ఆగ్రయణం నిరుప్యత
ఇత్యేతా హి తద్దేవతా ఉదజయన్ యదృతుభ్యో నిర్వపేద్దేవతాభ్యః సమదం
దధ్యాదాగ్రయణం నిరుప్యేతా ఆహుతీర్జుహోత్యర్థమాసాసేవ మాసాన్మతూన్ధ సంవత్సరం
ప్రీణాతి న దేవతాభ్యః సమదం దధాతి భద్రాన్తుః శ్రేయః సమనైష్ట దేవా ఇత్యాహ

హుతా॑ద్యా॒య॒ య॒జమా॑నస్యా॒పరా॑భా॒వాయ॑॥౧౦॥

ప్రా॒జాప॑త్యాం లో॒కాయ॑ దే॒వాః పిత॑రే॒ దధ్యా॑దాగ్ర॒యణం॑ పశ్య॒విగ్ం శతి॑శ్చ॥5.7.2॥

ఇన్త్ర॑స్య వజ్రో॑సి వార్త॑ఘ్నుస్తనూ॒పా నః ప్రతి॑స్ప॒శః॒ యో నః పుర॑స్సాద్ధక్షి॒ణతః॑
పశ్చా॑దుత్త॒రతో॑ఽఘాయురభి॒దాస॑త్యేతగ్ం సో॒ఽశ్మాన॑మృచ్ఛతు॥ దే॒వాసు॒రాః సం॑యత్తా
ఆస॑న్తే॒ఽసురా॑ దిగ్భ్య ఆ॒బాధ॑న్త తాన్దే॒వా ఇష్వా॑ చ వజ్రే॒ణ చా॑పా॒నుద॑న్త
యద్వ॑జ్జిణీరుపద॒ధాతీ॑ష్వా చై॒వ తద్వ॑జ్రే॒ణ చ య॑జమా॒నో భ్రా॑తు॒వ్యాన॑ప నుదతే దిక్షా॒ప
[౯] దధా॑తి దే॒వపు॒రా ఏ॒వైతా॑స్తనూ॒పానీః పర్యూ॑హతే॒ఽగ్నావి॑ష్ణా సజో॑షసే॒మా వర్ధ॑న్తు వాం
గిరః॑ ద్యు॒మైర్వాజే॑భి॒రా గత॑మ్॥ బ్ర॒హ్మ॒వాది॑నో వదన్తి యన్న దే॒వతా॑యై జుహ్వత్యథ
కిన్దీ॑వత్యా వసో॒ర్ధారే॑త్యగ్నిర్వసుస్త॒స్యైషా ధా॒రా విష్ణు॑ర్వసుస్త॒స్యైషా ధా॒రాఽఽగ్నా॑వైష్ణవ్యర్చా
వసో॒ర్ధారాం॑ జుహో॑తి భాగధే॒యేనై॒వైనౌ సమ॑ర్థయత్యథో ఏ॒తా [౧౦]
మే॒వాఽఽహు॑తి॒మాయ॑తనవతీం కరో॑తి యత్కా॒మ ఏ॒నాం జుహో॑తి తదే॒వాఽవ రు॑స్థే రుద్రో
వా ఏ॒ష యద॑గ్నిస్త॒స్యైతే తను॑వౌ ఘో॒రాఽన్యా శి॒వాఽన్యా యచ్ఛత॑రుద్రీ॒యం జుహో॑తి
యై॒వాఽన్య ఘో॒రా తనూ॑స్తాం తేన శమయతి యద్వసో॒ర్ధారాం॑ జుహో॑తి యై॒వాఽన్య శి॒వా
తనూ॑స్తాం తేన ప్రీ॒ణాతి యో వై వసో॒ర్ధారా॑యై [౧౧] ప్రతి॑ష్ఠాం వేద ప్రత్యే॒వ తిష్ఠ॑తి
యదా॑జ్యముచ్ఛి॒ష్యేత తస్మి॑న్బ్రహ్మద॒నం పచే॑త్తం బ్రా॒హ్మణా॑శ్చత్వారః ప్రా॒శ్నీయు॑రే॒ష వా
అగ్ని॑ర్వైశ్వా॒నరో యద్బ్రా॑హ్మణ ఏ॒షా ఖలు॑ వా అగ్నీః ప్రీ॒యా తనూ॑ర్యద్వైశ్వా॒నరః
ప్రీ॒యాయా॑మే॒వైనాం తను॑వాం ప్రతి॑ష్ఠాపయతి చతస్రో ధే॒నూర్ధద్యా॑త్తాభిరే॒వ
యజమా॑నో॒ఽముష్మి॑లో॒క్కిగ్నిం దుహే॑॥[౧౨]

ఉ॒వైతాం॑ ధా॒రాయై॑ పట్వత్యారిగ్ంశచ్చ॥5.7.3॥

చిత్తి॑ం జుహో॑మి మనసా ఘృ॒తేనే॑త్యాహా॒దాభ్యా వై నా॒మైషాఽఽహు॑తిర్వైశ్వకర్మ॒ణీ నై॒నం

చిక్యానం భ్రాతృవ్యో దభ్యోత్యథో దేవతా ఏవాకవ రున్ధేగ్ని తమద్యేతి పజ్క్య జుహోతి
 పజ్క్యకహుత్యా యజ్ఞముఖమా రభతే సప్త తే అగ్నే సమిధః సప్త జిహ్వో ఇత్యాహ
 హోత్రా ఏవాకవ రున్ధేగ్నిర్దేవేభ్యోకపాక్రామద్భాగధేయ- [03] మిచ్ఛమానస్తస్మా
 ఏతద్భాగధేయం ప్రాయచ్చన్నేతద్వా అగ్నేరగ్నిహోత్రమేతర్హి ఖలు వా ఏష జాతో
 యర్హి సర్వశ్చితో జాతాయైవాకస్మా అన్నమపి దధాతి స ఏనం ప్రీతః ప్రీణాతి
 వసీయాన్భవతి బ్రహ్మవాదినో వదంతి యదేష గార్హపత్యశ్చీయతేకథ
 "క్వాకస్యాకహవనీయ ఇత్యిసావాదిత్య ఇతి బ్రూయాదేతస్మిన్హి సర్వాభ్యో దేవతాభ్యో
 జుహ్వతి [04] య ఏవం విద్వానగ్నిం చినుతే సాక్షాదేవ దేవతా ఋధ్యోత్యగ్నే యశస్విన్
 యశసేమమర్చయేన్మా వతీమపచితీమిహాక వహా అయం మూర్ధా పరమేష్ఠీ సువర్చాః
 సమానానాముత్తమశ్లోకో అస్తు॥ భద్రం పశ్యంత ఉప సేదురగ్నే తపో దీక్షామృషయః
 సువర్చిదః తతః క్షత్రం బలమోజశ్చ జాతంతదస్మై దేవా అభి సం నమన్తు॥ ధాతా విధాతా
 పరమా- [05] త సందృక్తుజాపతిః పరమేష్ఠీ విరాజా స్తోమాశ్చన్దాగ్ంసి నివిదో మ
 ఆహురేతస్మై రాష్ట్రమభి సం నమామ॥ అభ్యావర్తధ్వముప మేత సాకమయగ్ం
 శాస్తాకధిపతిర్వో అస్తు॥ అస్య విజ్ఞానమను సగ్ం రభధ్వమిమం పశ్చాదను జీవాథ సర్వే॥
 రాష్ట్రభృత ఏతా ఉపదధాత్యేషా వా అగ్నేశ్చితీ రాష్ట్రభృతయైవాకస్మిన్రాష్ట్రం దధాతి
 రాష్ట్రమేవ భవతి నాకస్మాద్రాష్ట్రం భగ్ంశతే॥[06]
 భాగధేయం జుహ్వతి పరమా రాష్ట్రం దధాతి సప్త చ॥5.7.4॥

యథా పై పుత్రో జాతో మ్రియత ఏవం వా ఏష మ్రియతే యస్యాకగ్నిరుఖ్య ఉద్వాయతి
 యన్నిర్మన్థ్యం కుర్యాద్వి చిన్ద్యాదేభ్రాతృవ్యమస్మై జనయేథ్స ఏవ పునః పరీధ్యః
 స్వాదేపైనం యోసేర్జనయతి నాకస్మై భ్రాతృవ్యం జనయతి తమో వా ఏతం గృహ్ణతి
 యస్యాకగ్నిరుఖ్య ఉద్వాయతి మృత్యుస్తమః కృష్ణం వాసః కృష్ణా ధేనుర్దక్షిణ తమస్తే-

[౧౭] వ తమో మృత్యుమప హతే హిరణ్యం దదాతి జ్యోతిరైవ హిరణ్యం జ్యోతిషైవ
 తమోఽప హతేఽథో తేజో వై హిరణ్యం తేజ ఏవాఽత్మనః సువర్న ఘర్మః స్వాహా
 సువర్నాఽర్మః స్వాహా సువర్న శుక్రః స్వాహా సువర్న జ్యోతిః స్వాహా సువర్న సూర్యః
 స్వాహార్కో వా ఏష యదగ్నిరసావాదిత్యో [౧౮] ఽశ్వమేధో యదేతా
 ఆహుతీర్జుహోత్యర్కాశ్వమేధయారేవ జ్యోతిగ్ంషి సం దధాత్యేష హ త్వా అర్కాశ్వమేధీ
 యస్యైతదగ్నో క్రియత ఆపో వా ఇదమగ్నే సలిలమాసీధన్ ఏతాం ప్రజాపతిః ప్రథమాం
 చితిమపశ్యత్తాముపాఽధత్త తదియమభవత్తం విశ్వకర్మాబ్రవీదుప త్వాఽఽయానీతి నేహ
 లోకోఽస్తిత్య- [౧౯] బ్రవీధన్ ఏతాం ద్వితీయాం చితిమపశ్యత్తాముపాఽధత్త
 తదన్తరిక్షమభవధన్ యజ్ఞః ప్రజాపతిమబ్రవీదుప త్వాఽఽయానీతి నేహ లోకోఽస్తిత్యబ్రవీధన్
 విశ్వకర్మాణమబ్రవీదుప త్వాఽఽయానీతి కేన మోపైష్యసీతి దిశ్యాభిరిత్యబ్రవీత్తం
 దిశ్యాభిరుపైత్తా ఉపాఽధత్త తా దిశో- [౨౦] ఽభవన్థన్ పరమేష్ఠీ ప్రజాపతిమబ్రవీదుప
 త్వాఽఽయానీతి నేహ లోకోఽస్తిత్యబ్రవీధన్ విశ్వకర్మాణం చ యజ్ఞం చాబ్రవీదుప
 వామాఽయానీతి నేహ లోకోఽస్తిత్యబ్రూతాగ్ం స ఏతాం తృతీయాం
 చితిమపశ్యత్తాముపాఽధత్త తదసావభవధన్ ఆదిత్యః ప్రజాపతిమబ్రవీదుప త్వా- [౨౧]
 ఽఽయానీతి నేహ లోకోఽస్తిత్యబ్రవీధన్ విశ్వకర్మాణం చ యజ్ఞం చాబ్రవీదుప వామాయానీతి
 నేహ లోకోఽస్తిత్యబ్రూతాగ్ం స పరమేష్ఠీనమబ్రవీదుప త్వాఽఽయానీతి కేన మోపైష్యసీతి
 లోకం పృణయేత్యబ్రవీత్తం లోకం పృణయోపైత్తస్మాదయాతయామ్నీ లోకం
 పృణాఽయాతయామా హ్యసా- [౨౨] వాదిత్యస్తాన్పృషయోఽబ్రువన్ముప వ ఆఽయామేతి కేన
 న ఉపైష్యధేతి భూమ్నీత్యబ్రువన్తాన్ద్వాభ్యాం చిత్తీభ్యాముపాయన్థన్ పశ్చచిత్తీకః
 సమపద్యత య ఏవం విద్వానగ్నిం చినుతే భూయానేవ భవత్యభీమాఽలోకాఽజ్ఞయతి
 విదురేనం దేవా అథో ఏతాసామేవ దేవతానాగ్ం సాయుజ్యం గచ్ఛతి||[౨౩]
 తమసాఽదిత్యోఽస్తితి దిశ ఆదిత్యః ప్రజాపతిమబ్రవీదుప త్వాఽసౌ పశ్చచత్వారిగ్ంశచ్ఛ||5.7.5||

వ॒యో వా అ॒గ్ని॒ర్యద॑గ్ని॒చిత్పక్షి॑ణోఽశ్నీ॒యాత్తమే॒వాగ్ని॒మద్యా॑దార్తి॒మార్ఘే॑ధ॒న్వంవధ॑న్వరం॒వ్రతం॑
 చ॒రేధ॑న్వం వధ॒న్వరగ్ం॑ హి వ్ర॒తం నాతి॑ ప॒శుర్వా ఏష॑ యద॒గ్నిర్హి॒నస్తి॒ ఖలు॒ పై తం ప॒శుర్య
 ఏనం పు॒రస్తాత్ప॒త్యఞ్చ॑ముపచ॒రతి॑ తస్మాత్ప॒శ్చత్పా॒ జుపచ॑ర్య ఆత్మ॒నోఽహి॑గ్ంసా॒యై
 తేజోఽసి॒ తేజో మే॒ యచ్ఛ పృ॒థివీం॑ యచ్ఛ [౧౪] పృ॒థివ్యై మా పాహి॑ జ్యోతి॒రసి॒ జ్యోతి॒ర్మే
 యచ్ఛాన్త॑రిక్షం యచ్ఛాన్త॑రిక్షాన్మా పాహి॒ సువ॑రసి॒ సువ॑ర్మే యచ్ఛ ది॒వం యచ్ఛ ది॒వో
 మా పాహి॑త్యాహైతాభి॒ర్వా ఇమే॒ లోకా విధృ॑తా యదే॒తా ఉప॑దధాత్యేషాం లోకా॒నాం
 విధృ॑త్యై స్వ॒యమాత్ప॑ణ్ణ ఉప॒ధాయ॑ హిరణ్యే॒ష్టకా ఉప॑ దధాతీమే పై లోకాః
 స్వ॒యమాత్ప॑ణ్ణ జ్యోతి॒ర్హిరణ్యం॑ యధ్స్వ॒యమాత్ప॑ణ్ణ ఉప॒ధాయ॑ [౧౫] హిరణ్యే॒ష్టకా
 ఉప॑దధాతీమాసేవైతాభి॒ర్లోకాఞ్జ్యోతి॑ష్మతః కురుతే॒థో ఏతా॑భిరే॒వాన్మా ఇమే॒ లోకాః ప్ర
 భా॒న్తి యాస్తే॑ అగ్నే॒ సూర్యే॑ రుచ ఉద్యతో ది॒వమా॑తన్వన్తి రశ్మి॒భిః తాభిః॑ సర్వాభీ॒ రుచే॑
 జనా॒య నస్కృ॑ధి॥ యా వో దే॒వాః సూర్యే॑ రుచో గోష్వశ్వే॒షు యా రుచః॑ ఇన్ద్రాగ్ని॒ తాభిః॑
 సర్వాభీ॒ రుచం నో ధ॑త్త బృహ॒స్పతీ॑॥ రుచం నో ధే॒హి [౧౬] బ్రా॒హ్మణే॑షు రుచగ్ం రా॒జసు
 నస్కృ॑ధి॥ రుచం విశ్వే॒షు శూద్రే॑షు మ॒యి ధే॒హి రుచా॑ రుచమ్॥ ద్వే॒ధా వా అ॒గ్నిం
 చిక్యా॑నస్య యశ ఇన్ద్రి॒యం గచ్ఛ॑త్యగ్నిం వా చి॒తమీ॑జానం వా యదే॒తా
 ఆహు॑తీర్జుహోత్యాత్మన్నే॒వ యశ ఇన్ద్రి॒యం ధత్త॑ ఈశ్వ॒రో వా ఏష॑ ఆర్తి॒మార్తోర్వోఽగ్నిం॑
 చిన్వ॑న్నధిక్రామతి తత్త్వా॒ యామి॑ బ్ర॒హ్మణా॑ వన్దమా॒న ఇతి॑ వారుణ్య॒ర్వా [౧౭]
 జుహు॑యాచ్ఛాన్తిరేపైషాన్గోర్గు॒ప్తరాత్మ॑నో హవిష్కృతో వా ఏష॑ యోఽగ్నిం చి॒నుతే॑ యథా పై
 హవిః॒ స్కన్ద॑త్యేవం వా ఏష॑ స్కన్ద॒తి యోఽగ్నిం చి॒త్వా స్త్రి॑యముపైతి
 మైత్రా॒వరు॑ణ్యాన్మిక్షయా॒ యజే॑త మైత్రా॒వరు॑ణతామే॒వోపైత్యా॑త్మనోఽస్కన్దా॒య యో వా
 అ॒గ్నిమృ॑తుస్థాం వేదర్తు॒ర్ముతు॑రస్మై కల్ప॒మాన॑ ఏతి ప్రత్యే॒వ తిష్ఠ॑తి సంవధ॒నరో వా అ॒గ్నిర్
 [౧౮] ఋతు॑స్థాస్తస్య వస॒ంతః శి॒రో గ్రీ॒ష్మో దక్షి॑ణః పక్షో వర్షాః పు॒చ్ఛగ్ం శర॑దుత్తరః పక్షో

హే॒మన్తో॑ మ॒ధ్యం పూ॒ర్వపక్షా॑శ్చి॒తయోఽప॑రపక్షాః పురీ॑షమహో॒రాత్రాణీ॑ష్టకా ఏ॒ష వా
అగ్ని॑ర్ఋతు॒స్థా య ఏ॒వం వేద॑ర్తుర్ఋతు॒రస్మై క॑ల్పమాన ఏ॒తి ప్రత్యే॑వ తి॒ష్ఠతి
ప్రజా॑పతి॒ర్వా ఏ॒తం జ్యేష్ఠ్య॑కామో న్య॒ధత్త తతో॑ వై స జ్యేష్ఠ్య॑మగచ్ఛద్య ఏ॒వం వి॒ద్వాన॒గ్నిం
చిను॑తే జ్యేష్ఠ్య॑మే॒వ గచ్ఛ॑తి॥[౨౯]

పృ॒థివీం య॒చ్ఛ య॒థ్స్వయ॑మాతృ॒ణ్ణ ఉ॑ప॒ధాయ॑ ధే॒హ్యౌవా॑గ్నిశ్చి॒నుతే॑ త్రీ॒ణి చ॥5.7.6॥

యదా॑కూతా॒థ్సమ॑సుస్తోద్ధృ॒ద్దో వా మ॑నసో వా సం భృ॑తం చక్షు॒షో వా తమ॑ను ప్రే॒హి
సుకృ॑తస్య లో॒కం య॒త్ర ర్ష॑యః ప్ర॒థమ॑జా యే పు॒రాణాః॥ ఏ॒తగ్ం స॑ధస్థ పరి తే దదామి
యమా॑వహోచ్ఛే॒వధిం జాత॑వేదాః॥ అ॒న్వాగ॒న్తా య॒జ్ఞప॑తిర్వో అ॒త్ర తగ్గ్ సృ॑ జానీత పరమే
వ్యోమ॑న్॥ జానీ॒తాదే॑నం పరమే వ్యోమ॒స్థేవాః స॑ధస్థా విద రూపమస్య॥ యదా॑గచ్ఛాత్ [30]
పథి॑భిర్దే॒వయా॑నైరిష్టాపూర్తే కృ॒ణుతా॑దావిరస్మై॥ సం ప్ర చ్యవ॑ద్ధ్వమను సం ప్ర యాతా॑గ్నే
పథో దే॒వయా॑నాన్సృ॒ణుధ॑వమ్॥అ॒స్మిన్త॒న్ధస్థి అ॒ధ్యుత్త॑రస్మిన్విశ్వే దే॒వా య॑జమానశ్చ
సీద॑త॥ ప్రస్త॑రేణ పరిధి॒నా సు॒చా వే॒ద్యా చ బ॑ర్హిషా॥ ఋచే॑మం య॒జ్ఞం నో వహ॑
సువ॑ర్దే॒వేషు గ॑న్తవే॥ యది॒ష్టమృ॑త్పరాదానం యద్ద॒త్తం యా చ దక్షి॑ణా త- [30]
దగ్ని॑ర్వైశ్వకర్మణః సువ॑ర్దే॒వేషు నో దధ॑త్॥ యేనా స॒హస్రం వహ॑సి యేనా॑గ్నే
సర్వ॑వేదసమ్ తేనే॑మం య॒జ్ఞం నో వహ॑ సువ॑ర్దే॒వేషు గ॑న్తవే॥ యేనా॑గ్నే దక్షి॒ణా యుక్తా
య॒జ్ఞం వహ॑న్త్యృత్విజః॥ తేనే॑మం య॒జ్ఞం నో వహ॑ సువ॑ర్దే॒వేషు గ॑న్తవే॥ యేనా॑గ్నే
సుకృ॑తః పథా మధో॒ర్ధారా వ్యా॑నశుః॥ తేనే॑మం య॒జ్ఞం నో వహ॑ సువ॑ర్దే॒వేషు గ॑న్తవే॥ యత్ర
ధారా అన॑పేతా మధో॒ర్ఘృత॑స్య చ యాః॥ తదగ్ని॑ర్వైశ్వకర్మణః సువ॑ర్దే॒వేషు నో దధ॑త్॥[3౧]
ఆగచ్ఛాత్తద్వ్యానశుస్తేనే॑మం య॒జ్ఞం నో వహ॑ సువ॑ర్దే॒వేషు గ॑న్తవే చతు॑ర్దశ చ॥5.7.7॥

యాస్తే॑ అగ్నే స॒మిధో॑ యాని ధామ యా జిహ్వో జాత॑వేదో యో అర్చిః॥ యే తే అగ్నే

మే॒డ॒యో॒ య॒ ఇ॒న్ద॒వ॒స్తే॒భి॒రా॒త్మా॒నం॑ చి॒ను॒హి॒ ప్ర॒జా॒నన్మ్॑॥ ఉ॒ధ్న॒న్మ॒య॒జ్ఞో॒ వా ఏ॒ష య॒ద॒గ్నిః॑
 కిం॑ వా॒క॒హై॒త॒స్య క్రి॒యతే॑ కిం॑ వా న॒ య॒ద్వా అ॒ధ్వ॒ర్యుర॒గ్నీ॒శ్చి॒న్వన్మ॒న్తరే॒త్యాత్మ॑నో వై
 తద॒న్తరే॑తి॒ యాస్తే॑ అ॒గ్నీ స॒మిధో॑ యాని [33] ధా॒మే॒త్యా॒హైషా॑ వా అ॒గ్నేః స్వ॒యశ్చే॒తిర॒గ్నిరే॒వ
 తద॒గ్నిశ్చే॑నోతి॒ నాక॒ధ్వ॒ర్యురా॒త్మనోక॒న్తరే॑తి చత॒స్ర ఆ॒శాః ప్ర చర॑న్త॒స్వగ్న॒య ఇ॒మం నో
 య॒జ్ఞం న॒యతు॑ ప్ర॒జా॒నన్మ్॑॥ ఘృ॒తం పి॒న్వన్మ॒జర॑గ్ం సు॒వీరం॑ బ్ర॒హ్మ
 స॒మిద్భ॑వ॒త్యాహు॑తీనామ్॥ సు॒వర్గా॒య వా ఏ॒ష లో॒కాయో॑ప ధీ॒యతే॑ య॒త్కూర్మ॑శ్చత॒స్ర
 ఆ॒శాః ప్ర చర॑న్త॒స్వగ్న॒య ఇ॒త్యాహ [34] ది॒శ ఏ॒వైతే॑న ప్ర జా॒నాతీ॑మం నో య॒జ్ఞం న॒యతు॑
 ప్ర॒జా॒నన్మి॒త్యాహ॑ సు॒వర్గ॑స్య లో॒కస్యాక॑భీనీ॒త్యై బ్ర॒హ్మ స॒మిద్భ॑వ॒త్యాహు॑తీనామి॒త్యాహ॑
 బ్ర॒హ్మణా॑ వై దే॒వాః సు॒వర్గం॑ లో॒కమా॑యన్ యద్బ్ర॒హ్మణ్య॑తోపద॒ధాతి॑ బ్ర॒హ్మణై॑వ
 తద్య॑జమా॒నః సు॒వర్గం॑ లో॒కమే॑తి ప్ర॒జాప॑తిర్వా ఏ॒ష య॒ద॒గ్నిస్త॒స్య ప్ర॒జాః ప॑శవశ్చ॒న్దాగ్ం॑సి
 రూ॒పగ్ం స॒ర్వాన్ వ॒ర్ణాని॑ష్టకా॒నాం కు॒ర్యాద్రూ॒పేణై॑వ ప్ర॒జాం ప॑శూ॒జ్ఞన్దాగ్ం॑స్యవ రు॒న్ధేథో
 ప్ర॒జాభ్య॑ ఏ॒వైనం ప॑శుభ్యశ్చ॒న్దోభ్యోక॑వరుద్ధ్య చి॒నుతే॑॥[35]
 యాన్య॑గ్న॒య ఇ॒త్యాహే॒ష్టకా॒నాగ్ం పో॑డశ చ॥5.7.8॥

మ॒యి గృ॒హ్ణా॒మ్యగ్నే॑ అ॒గ్నిగ్ం రా॒యసో॑షాయ సుప్ర॒జాస్తా॒వ్యయ॑ సు॒వీర్యా॑య॥ మ॒యి ప్ర॒జాం
 మ॒యి వర్షో॑ దధా॒మ్యరి॒ష్టాః స్యా॒మ త॒నువా॑ సు॒వీరాః॑॥ యో నో అ॒గ్నిః పి॒తరో
 హృ॒ధ్స్వన్త॑రమర్త్యో మర్త్యాగ్ం ఆవి॒వేశ॑ తమా॒త్మన్ప॑రి గృ॒హ్ణామ॑హే వ॒యం మా సో
 అ॒స్మాగ్ం అ॒వహో॑య పరా గాత్॑॥ యదధ్వ॒ర్యురా॒త్మన్మ॒గ్నిమ॒గృహీ॑త్వాక॒గ్నిం
 చి॒నుయా॑ద్యోక॒స్య స్వోక॑గ్నిస్తమపి [36] య॒జమా॑నాయ చి॒నుయా॑దగ్నిం ఖ॒లు వై
 ప॑శవోక॒నూప॑ తి॒ష్ఠన్తే॑క॒ప్రాము॑కా అ॒స్మాత్ప॑శవః స్వ॒ర్మయి॑ గృ॒హ్ణామ్యగ్నే॑
 అ॒గ్నిమి॒త్యాహోక॑త్మన్నే॒వ స్వ॒మగ్నిం దా॒ధార॑ నాక॒స్మాత్ప॑శవోక॒ప క్రా॒మన్తి॑ బ్ర॒హ్మవా॑దినో
 వద॑న్తి యన్మృ॒చ్ఛాక॑పశ్చాక॒గ్నీరనా॑ద్యమథ క॒స్మాన్మృ॒దా చాక॑ద్భిశ్చాక॒గ్నిశ్చీ॑యత ఇతి

యదద్భిః సంయౌ- [32] త్యాపో వై సర్వా దేవతా దేవతాభిరేవైనగ్ం సగ్ం సృజతి
యన్ముదా చినోతీయం వా అగ్నిర్వైశ్వానరోఽగ్నినైవ తదగ్నిం చినోతి బ్రహ్మవాదినో వదన్తి
యన్ముదా చాఽద్భిశ్చాఽగ్నిశ్చీయతేఽథ కస్మాదగ్నిరుచ్యత ఇతి యచ్ఛన్దోభిశ్చినోత్యగ్నయౌ
వై ఛన్దాగ్ంసి తస్మాదగ్నిరుచ్యతేఽథో ఇయం వా అగ్నిర్వైశ్వానరో య- [30] న్ముదా చినోతి
తస్మాదగ్నిరుచ్యతే హిరణ్యేష్టకా ఉప దధాతి జ్యోతిర్వై హిరణ్యం జ్యోతిరేవాఽస్మిన్దధాత్యథో
తేజో వై హిరణ్యం తేజ ఏవాఽఽత్మన్దత్తే యౌ వా అగ్నిగ్ం సర్వతోముఖం చినుతే సర్వాసు
ప్రజాస్వన్నమత్తి సర్వా దిశోఽభి జయతి గాయత్రీం పురస్తాదుప దధాతి త్రిష్టుభం దక్షిణతో
జగతీం పశ్చాదనుష్టుభముత్తరతః పఙ్క్తిం మధ్య ఏష వా అగ్నిః సర్వతోముఖస్తం య
ఏవం విద్వాగ్శ్చినుతే సర్వాసు ప్రజాస్వన్నమత్తి సర్వా దిశోఽభి జయత్యథో దిశ్యేవ దిశం ప్ర
వయతి తస్మాద్దిశి దిక్ప్రతా||[3F]

అపి సయతి వైశ్వానరో యదేష వై పశ్చవిగ్ంశతిశ్చ||5.7.9||

ప్రజాపతిరగ్నిమసృజత సోఽస్మాథ్నః ప్రాజ్ఞప్రాఽద్రవత్తస్మా అశ్వం ప్రత్యాస్యథ
దక్షిణాఽఽవర్తత తస్మై వృష్ణిం ప్రత్యాస్యథ ప్రత్యజ్జవర్తత తస్మా ఋషభం ప్రత్యాస్యథ
ఉదజ్జవర్తత తస్మై బస్తం ప్రత్యాస్యథ ఊర్ధ్వోఽద్రవత్తస్మై పురుషం
ప్రత్యాస్యద్యత్పశుశీర్షాణ్యుపదధాతి సర్వత ఏవైన- [40] మవరుధ్య చినుత ఏతా వై
ప్రాణభృతశ్చక్షుష్మతీరిష్టకా యత్పశుశీర్షాణి యత్పశుశీర్షాణ్యుపదధాతి తాభిరేవ
యజమానోఽముష్మిల్లోకే ప్రాణిత్యథో తాభిరేవాఽస్మా ఇమే లోకాః ప్ర భాన్తి
మృదాఽభిలిప్యోప దధాతి మేధ్యత్వాయ పశుర్వా ఏష యదగ్నిరన్నం పశవ ఏష ఖలు వా
అగ్నిర్యత్పశుశీర్షాణి యం కామయేత కనీయాఽస్యాన్నగ్ం [40] స్యాదితి సంతరాం తస్య
పశుశీర్షాణ్యుప దధ్యాత్కనీయ ఏవాఽస్యాఽన్నం భవతి యం కామయేత
సమావదఽస్యాన్నగ్ం స్యాదితి మధ్యతస్తస్యోప దధ్యాథ్నమావదేవాఽస్యాఽన్నం భవతి యం

కామయేత భూయోఽస్యాఽన్నగ్గ్ స్యాదిత్యస్తేషు తస్య వ్యూదూహ్యోప దధ్యాదంతత ఏవాస్మా
అన్నమవ రుస్తే భూయోఽస్యాఽన్నం భవతి||[౪౨]

ఏవమస్యాఽన్నం భూయోఽస్యాఽన్నం భవతి||5.7.10||

స్తేగాన్దగ్గ్ష్వాభ్యాం మణ్డాకాఞ్జమ్భ్యభిరాదకాం ఖాదేనోర్జగ్గ్ సగ్గ్సూదేనాఽరణ్యం జాం
బీలేన మృదం బర్హ్విభిః శర్కరాభిరవకామవకాభిః శర్కరాముథ్సాదేన జిహ్వోమవక్త్రస్తేన
తాలుగ్గ్ సరస్వతీం జిహ్వగ్రేణ||[౪౩]

స్తేగాన్ద్వావిగ్గ్శతిః||5.7.11||

వాజగ్గ్ హసూభ్యామప ఆస్యేనాఽఽదిత్యాం ఛక్రశ్రుభిరుపయామమధరేణోష్ఠేన
సదుత్తరేణాఽన్తరేణాఽనూకాశం ప్రకాశేన బాహ్యగ్గ్ స్తనయిత్నుం నిర్బాధేన సూర్యాగ్ని
చక్షుర్భ్యాం విద్యుతో కనానకాభ్యామశనిం మస్తిష్కేణ బలం మజ్జభిః||[౪౪]

వాజం పశ్చాన్ద్వావిగ్గ్శతిః||5.7.12||

కూర్మాఞ్చపైరచ్ఛలాభిః కపిఞ్జలాన్థానమ కుష్ఠికాభిర్జవం జఙ్ఘాభిరగదం జానుభ్యాం వీర్యం
కుహోభ్యాం భయం ప్రచాలాభ్యాం గుహోపపక్షాభ్యామశ్వినావగ్గ్సాభ్యామదితిగ్గ్ శీర్షా
నిర్ముతిం నిర్జాలక్తేన శీర్షా||[౪౫]

కూర్మాన్త్రయోవిగ్గ్శతిః||5.7.13||

యోత్రఙ్గధ్రాభిర్మృగమానతేన చిత్తం మన్యాభిః సంక్రోశాన్ప్రాణైః ప్రకాశేన త్వచం
పరాకాశేనాఽన్తరాం మశకాస్కేశైరిన్ద్రగ్గ్ స్వపసా వహేన బృహస్పతిగ్గ్ శకునిసాదేన
రథముష్ణిహోభిః||[౪౬]

యోక్త మేకవిగ్ంశతిః||5.7.14||

మిత్రావరుణౌ శ్రోణీభ్యామిన్త్రాగ్నీ శిఖణ్డాభ్యామిన్త్రాబృహస్పతీ ఊరుభ్యామిన్త్రావిష్ణా
అష్ఠీవద్భ్యాగ్ం సవితారం పుచ్చేన గన్ధర్వాజ్ఞేపేనాఽప్సరసో ముష్ణాభ్యాం పవమానం
పాయునా పవిత్రం పోత్రాభ్యామాక్రమణగ్ం స్థూరాభ్యాం ప్రతిక్రమణం కుష్ఠ ఆభ్యామ్||[౪౭]
||5.7.15||

ఇన్ద్రస్య క్రోడోఽదిత్యై పాజస్యం దిశాం జత్రవో జీమూతాన్హృదయౌపశాభ్యామన్తరిక్షం
పురితతా నభ ఉదర్యేణేన్త్రాణీం ప్లిహ్న వల్మీకాన్కౌమ్భా గిరీన్పాశిభిః సముద్రముదరేణ
వైశ్వానరం భస్మనా||[౪౮]
మిత్రావరుణావిన్ద్రస్య ద్వావిగ్ంశతిర్ద్వావిగ్ంశతిః||5.7.16||

పూష్ణో వనిష్ఠురన్తాహేస్సూరగుదా సర్వాన్గుదాభిర్ముతాన్పుష్టిభిర్ద్రివం పృష్ఠేన వసూనాం
ప్రథమా కీకసా రుద్రాణాం ద్వితీయాఽఽదిత్యానాం తృతీయాఽఽగ్నిరసాం చతుర్థీ సాధ్యానాం
పంచమీ విశ్వేషాం దేవానాగ్ం షష్ఠీ||[౪౯]
పూష్ణశ్చతుర్విగ్ంశతిః||5.7.17||

ఓజో గ్రీవాభిర్నిర్ముతిమస్థభిరిన్ద్రగ్ం స్వపసా వహేన రుద్రస్య విచలః
స్కన్ధోఽహోరాత్రయోర్ద్వితీయాఽఽర్ధమాసానాం తృతీయా మాసాం చతుర్థ బుతూనాం
పంచమః సంవత్సరస్య షష్ఠః||[౫౦]
ఓజోవిగ్ంశతిః||5.7.18||

ఆన॒న్దం న॒న్ద॑థునా॒ కా॒మం ప్ర॒త్యాసా॑భ్యాం భ॒యగ్ం శీ॑తీమ॒భ్యాం ప్ర॒శి॑షం ప్ర॒శాసా॑భ్యాగ్ం
 సూ॒ర్యాచ॑న్త్రమసౌ వృ॒క్యాభ్యాగ్ శ్యా॑మశబ॒లౌ మ॑తస్సా॒భ్యాం వృ॒ష్టిగ్ం రూ॒పే॒ణ
 ని॒మ్ముక్తి॑మరూపే॒ణ॥[౫౦]

ఆన॒న్దగ్ం పో॑డశీ॑||5.7.19||

అ॒హ॒ర్మాగ్ంసే॑న రా॒త్రిం పీ॑వసాపో యూ॒షే॑ణ ఘృ॒తగ్ం ర॑సే॒న శ్యాం వ॑సయా
 దూ॒షికా॑భిర్హ్ర॒దుని॑మశ్చ॒భిః పృ॒ష్వా ది॑వగ్ం రూ॒పే॒ణ నక్ష॑త్రాణి ప్ర॒తిరూ॑పే॒ణ పృ॒థివీం
 చ॒ర్మణా॑ ఛవీ॒శ్చవ్యో॑పాకృతాయ స్వా॒హాఽల॑బ్ధాయ స్వా॒హా హు॑తాయ స్వా॒హా॥[౫౧]

అ॒హ॒రష్టా॑విగ్ంశతిః||5.7.20||

అగ్నేః పక్ష॑తిః స॒రస్వ॑త్యై ని॒పక్ష॑తిః సోమ॑స్య తృ॒తీయాఽపాం॑ చతు॒ర్థ్యోష॑ధీనాం ప॒శ్చమీ
 సం॒వ॒థ్సర॑స్య షష్ఠీ మ॒రుతా॑గ్ం స॒ప్తమీ॑ బృ॒హస్ప॑తేర॒ష్టమీ॑ మి॒త్రస్య॑ న॒వమీ॑ వ॒రుణ॑స్య
 దశ॑మీన్త్ర॒స్యైకాద॑శీ విశ్వే॒షాం దే॒వానాం॑ ద్వాద॑శీ ద్యా॒వాపృ॑థి॒వ్యోః పా॒ర్శ్వం య॑మ॒స్య
 పా॒టూరః॥[౫౩]

అగ్నే॑రే॒కాన్త॑ త్రిగ్ంశతీ॑||5.7.21||

వా॒యోః పక్ష॑తిః స॒రస్వ॑తో ని॒పక్ష॑తిశ్చన్త్రమ॒సస్తృ॑తీయా నక్ష॑త్రాణాం చతు॒ర్థీ స॒వితుః
 ప॒శ్చమీ॑ రు॒ద్రస్య॑ షష్ఠీ స॒ర్వాణా॑గ్ం స॒ప్తమ్య॑ర్మమే॒ష్టమీ॑ త్వష్ట॑ర్న॒వమీ॑
 ధా॒తుర్దశ॑మీన్త్రా॒ణ్యా ఏ॒కాద॑శ్యది॒త్యై ద్వాద॑శీ ద్యా॒వాపృ॑థి॒వ్యోః పా॒ర్శ్వం య॑మే॒య పా॒టూరః॥
 [౫౪]

వా॒యోర॑ష్టా॒విగ్ంశతిః॑||5.7.22||

ప॒న్ధా॒మ॒నూ॒వృ॒గ్భ్యాగ్ం॑ స॒ంత॒తిగ్ం॑ స్నా॒వ॒న్యా॒భ్యాగ్ం॑ శు॒కా॒న్వి॒త్తేన॑ హ॒రి॒మా॒ణం॑ య॒క్నా
హ॒లీ॒క్షా॒న్పాప॑వాతేన కూ॒శ్మా॒జ్ఞక॑భిః శ॒వ॒ర్తా॒నూ॒వధ్యే॑న శు॒నో వి॒శస॑నేన స॒ర్పా॒లో॒హిత॑గన్ధేన
వయాగ్ం॑సి ప॒క్వగ॑న్ధేన పిపీ॒లికాః॑ ప్ర॒శాదే॑న॥[౫౫]

ప॒న్ధాం ద్వా॒విగ్ం॑శతిః॥5.7.23॥

క్ర॒మైర॑త్యక్ర॒మీ॒ద్వాజీ॑ వి॒శ్వేర్దే॒వైర్వజ్జీ॑యైః స॒ంవి॒దా॒నః॑| స నో నయ సు॒కృత॑స్య లో॒కం తస్య॑
తే వయగ్ం॑ స్వ॒ధయా॑ మదే॒మ॥[౫౬]

క్ర॒మైర॑ష్టాదశ॥5.7.24॥

ద్యౌస్తే॑ పృ॒ష్ఠం పృ॒థివీ॑ స॒ధస్థ॑మాత్మా॒న్తరి॑క్షగ్ం స॒ముద్రో॑ యో॒నిః సూ॒ర్యస్తే॑ చక్షు॒ర్వాతః॑
ప్రా॒ణశ్చ॒న్త్రమాః॑ శ్రో॒త్రం మా॒సాశ్చార్థ॑మాసాశ్చ ప॒ర్వా॒ణ్యృత॑వో॒జ్గాని॑ స॒ంవ॒ధ్నరో॑ మ॒హి॒మా॥
[౫౭]

ద్యౌః ప॒శ్చా॒విగ్ం॑శతిః॥5.7.25॥

అ॒గ్నిః ప॒శురా॑సీ॒త్తేనా॑య॒జన్త॑ స ఏ॒తం లో॒కమ॑జయద్య॒స్మిన్న॑గ్నిః స తే లో॒కస్తం॑
జే॒ష్ఠ్యస్య॑థా॒వ జి॒ఘ్ర వా॒యః ప॒శురా॑సీ॒త్తేనా॑య॒జన్త॑ స ఏ॒తం లో॒కమ॑జయద్య॒స్మిన్వా॑యః
స తే లో॒కస్త॑స్మాత్త్వా॒న్తరే॑ష్యామి యది నా॒వజి॑ఘ్రస్యాది॒త్యః ప॒శురా॑సీ॒త్తేనా॑య॒జన్త॑ స
ఏ॒తం లో॒కమ॑జయద్య॒స్మిన్నాది॑త్యః స తే లో॒కస్తం॑ జే॒ష్ఠ్యసి॑ యద్య॒వజి॑ఘ్రసి॥[౫౮]

య॒స్మిన్న॑ష్టాచ॥5.7.26॥

యో వా అ॒యథా॑ దే॒వతం॑ త్వామ॒గ్న ఇ॒న్ద్రస్య॑ చి॒త్తిం॑ యథా॒వై వయో॑ వై యదా॒కూ॒తాద్యాస్తే॑ అ॒గ్నే మ॒యి గృ॑హ్ణామి ప్ర॒జాప॑తిః
సో॒న్మాథ్స్తి॑గాన్ వా॒జం కూ॒ర్మాన్ యోక్త్రం॑ మి॒త్రావ॑రుణావి॒న్ద్రస్య॑ పూ॒ష్ట ఓ॒జ అ॒నన్ద॑మహ॒రగ్నే॑ ర్వా॒యోః ప॒న్ధాం
క్ర॒మైర్దయాస్తే॑గ్నిః ప॒శురా॑సీ॒థ్షడ్విగ్ం॑శతిః॥26॥

యో వా ఏ॒వా॒హు॒తి॒మ॒భ॒వ॒న్ప॒థి॒భి॒ర॒వ॒రు॒ద్ధ్యా॒న॒న్త॒మ॒ష్టౌ॒ప॒శ్చా॒శత్॑॥౨౦॥

యో వా అ॒య॒థా దే॒వతం॑ య॒ద్య॒వ జి॒ఘ్రి॒సి॑॥

॥హ॒రిః ఓమ్॑॥

॥శ్రీ కృ॒ష్ణార్ప॑ణమస్తు॥

॥ఇతి ప॒శ్చా॒మ కాణ్డే॑ స॒ప్త॒మః ప్ర॑శ్నః॥

॥ప॒శ్చా॒మ కాణ్డః॑ స॒మాప్తః॑॥